

Analysis of tourism development in the Moravian regions: financial resources from Regional Operational Programs

Analýza podpory rozvoje cestovního ruchu v moravských krajích z Regionálních operačních programů (období 2007 – červen 2010)

Jiří VYSTOUPIL^a, Martin ŠAUER^b

ESF MU Brno, ^ajiri.vystoupil@econ.muni.cz, ^bmartin.sauer@econ.muni.cz

Abstract

This paper aims to assess the financial resources that were used (and still are) in the programming period 2007-2013, designed to encourage the development of tourism. The analysis showed that the promotion of tourism is almost CZK 4.7 billion annually in this programming period. Compared to previous years 2000-2006 is seen a huge increase in public funding of tourism development (almost fivefold). The paper also deals with the typology of supported projects.

Keywords: Regional Operational Programs, Moravian regions, tourism development

Klíčová slova: regionální operační programy (ROP), moravské kraje, rozvoj cestovního ruchu

1. Problematika cestovního ruchu v Regionálních operačních programech

V programovém období 2007-2013 plánuje Česká republika pomocí Regionálních operačních programů podpořit rozvoj regionů celkovou částkou kolem 5 491 mil. euro, což činí při průměrném kurzu 26 Kč k euro téměř 145 mld. Kč. Základní priority, kam mají směřovat prostředky na projekty, stanovily Regiony soudržnosti ve

svých Regionálních operačních programech (dále jen ROP). Z následující srovnávací tabulky je patrné, že cestovní ruch jako jednu ze svých priorit určilo 6 ROP, pouze Moravskoslezsko zařadilo cestovní ruch do priority Podpora prosperity regionu. Zároveň můžeme z tabulky vyčíst, jaký relativní význam ve struktuře ROP byl cestovnímu ruchu určen z hlediska výše plánovaných finančních dotací. Ty se v programovém období 2007-2013 blíží 1 mld. euro (977 mil. euro).

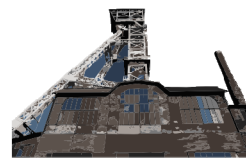
Tab. 1: Priorita Cestovní ruch v Regionálních operačních programech

Priorita	Region soudržnosti NUTS II	Předpokládaná podpora v mil. euro	% finančních prostředků z ROP
Cestovní ruch	Střední Čechy	118,3	17,9
Rozvoj cestovního ruchu	Jihozápad	145,8	20,0
Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	Severozápad	167,8	19,1
Cestovní ruch	Severovýchod	169,9	22,0
Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	Jihovýchod	157,5	19,0
Cestovní ruch	Střední Morava	143,1	18,5
Rozvoj cestovního ruchu (opatření)	Moravskoslezsko	74,4	8,8
ROP celkem		976,8	17,9

Zdroj: Programové dokumenty ROP na období 2007-2013

Vyjádřeno v Kč při průměrném kurzu v posledních 3 letech asi 26 Kč za euro to činí celkově kolem 25,4 mld. Kč. Připočteme-li možnosti získání dalších dotací pro projekty s významným akcentem na cestovní ruch (např. budování cyklostezek, výstavba volno-časových a sportovních zařízení pro obyvatelstvo regionálních středisek a venkovských obcí), odhadem asi 140 mil. euro, tj. celkem asi 29-30 mld. Kč na všechny aktivity a projekty cestovního ruchu z ROP. Připočítáme-li další stovky milionů Kč ze současných Operačních programů, zejména z Integrovaného operačního programu a

z Programů přeshraniční spolupráce, lze hovořit až o 32-33 mld. Kč pro veřejnou podporu cestovního ruchu v období let 2007-2013. V ročním vyjádření tak lze hovořit o podpoře cestovního ruchu za téměř 4,7 mld. Kč. Ve srovnání minulých let 2000-2006, kdy lze veřejnou podporu z národních a krajských prostředků odhadovat v ročním průměru řádově kolem 900 mil. Kč, je patrné obrovské navýšení prostředků veřejné podpory rozvoje cestovního ruchu (téměř pětinasobně).

2. Analýza podpory cestovního ruchu moravských krajů v ROP v letech 2007 - 2010

2.1 Celková věcná a druhová struktura projektů cestovního ruchu

V předešlé části byl stručně analyzován význam cestovního ruchu v ROP. Nyní se podíváme, jak v těchto souvislostech probíhal dosavadní proces schvalování projektů cestovního ruchu podle jeho druhové struktury v územní podrobnosti 4 moravských krajů, a to v období prosinec 2007 - červen 2010. Do následující přehledové analýzy byly vzaty všechny schválené (podpořené) projekty v prioritách a opatřeních cestovního ruchu jednotlivých ROP, resp. jako dílčí priority v jiných prioritách a dále další projekty z priorit Dostupnost center a Rozvoj měst a obcí, které měly významnou souvislost s rozvojem cestovního ruchu (zejm. projekty budování cyklotras, cyklostezek, společenská centra nadlokálního významu, výstavba nadlokálních volnočasových zařízení, aj.).

Schválené (podpořené) projekty byly pro podrobnější analýzu rozděleny ve věcné logice do následujících jedenácti oblastí cestovního ruchu:

- 1) produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace
- 2) ubytovací zařízení
- 3) sportovně - rekreační infrastruktura a zařízení
- 4) muzea, galerie
- 5) kulturně - historické památky pro cestovní ruch
- 6) cyklostezky, lyžařské trasy
- 7) lázeňská infrastruktura
- 8) ZOO
- 9) rozhledny
- 10) turistická informační centra
- 11) technická infrastruktura pro cestovní ruch

V následujícím textu a v níže uvedených tabulkách č. 2 - 4 byla provedena stručná srovnávací analýza schválených projektů za 4 moravské kraje (počty a finanční dotace projektů). Celkem bylo do analýzy vzato 473 projektů v celkové finanční podpoře 7,52 mld. Kč (při průměrné dotaci 16 mil. Kč na 1 projekt). V celkovém souhrnu lze konstatovat následující skutečnosti:

- 1) Celkem 68 schválených projektů tvorby **produktů cestovního ruchu, jejich marketingu a propagace**

v celkové finanční dotaci 430 mil. Kč (5,3 % z celkové podpory ROP) při průměrné dotaci 6,3 mil. Kč na 1 projekt.

- 2) Velmi pozitivním faktem je prioritní orientace téměř všech moravských krajů na výstavbu **sportovně-rekreační infrastruktury a zařízení**, jedné z dlouhodobě slabých rozvojových stránek našeho cestovního ruchu. Celkem bylo podpořeno 120 projektů sportovně - rekreační infrastruktury zařízení v celkové finanční dotaci 2,46 mld. Kč (32,8 %) při průměrné dotaci 20,5 mil. Kč na 1 projekt.
- 3) Celkem 107 projektů výstavby a rekonstrukce **ubytovacích zařízení** s finanční dotací 1,75 mld. Kč (23,2 %) při průměrné dotaci 16,3 mil. Kč na 1 projekt.
- 4) Oprava či rekonstrukce 31 **kulturně - historických památek** pro cestovní ruch s celkovou finanční dotací 677 mil. Kč (9,1 %) při průměrné dotaci 21,8 mil. Kč na 1 projekt.
- 5) Výstavba či rekonstrukce 35 **muzeí a galerií, resp. společenských kulturních center** v celkové finanční dotaci 632 mld. Kč (9 %) při průměrné dotaci 18,1 mil. Kč na 1 projekt.
- 6) Realizace 86 projektů výstavby **cyklostezek**, resp. lyžařských tras v celkové finanční dotaci 1,03 mld. Kč, s odhadovanou délkou přes 700 km. Většina projektů nebyla přímo podpořena z prioritní osy Cestovní ruch, ale z prioritní osy Dostupnost center (dopravy).
- 7) Z ostatních druhů zařízení cestovního ruchu byla podpořena například výstavba 5 rozhleden, 3 projekty zařízení ZOO, 7 projektů lázeňské infrastruktury, 5 projektů výstavby a modernizace turistických informačních center, resp. 6 projektů dopravní a technické infrastruktury cestovního ruchu.

Bez zajímavosti také není sledovat, jak kraje přistoupily ke koncentračnímu úsilí, tj. k realizaci strategických („drahých“) projektů a na jakou oblast podpory cestovního ruchu byly projekty soustředěny. Tento přehled podává následující tabulka.

Tab. 2: „Nejdražší“ projekty cestovního ruchu v moravských krajích (říjen 2007-červen 2010)

	Název projektu	výše podpory v mil. Kč
1	Cyklostezky kolem Bečvy (ZL)	126,2
2	Městská plovárna v Luhačovicích (ZL)	119,8
3	Letiště Ostrava v Mošnově	103,4

4	Wellness hotel Alexandria v Luhačovicích	100
5	Sportovně-rekreační areál Kouty v Loučné nad Desnou	100
6	Slezské muzeum v Opavě	98,4
7	Silesiarelas, golf v Kravařích	98,2
8	Hotel Čeladná v Čeladné	96

2. 2 Regionální analýza a přehled projektů cestovního ruchu

Regionální rozložení a druhovou skladbu dosud schválených 473 projektů na podporu rozvoje cestovního ruchu s dosavadní finanční dotací 7,52 mld. v moravských krajích (stav červen 2010) znázorňují kartogramy 1 – 7. Ve stručném souhrnu lze nyní charakterizovat základní tendence tohoto regionálního rozložení projektů podle jejich druhové skladby.

- Z hlediska počtu projektů dominuje Jihomoravský kraj. Z 473 analyzovaných projektů připadá na Jihomoravský kraj 157 projektů, tj. 33,2 %, následuje Olomoucký kraj - 130 projektů (27,5 %). Z hlediska finanční dotace projektů je situace mezi kraji poměrně vyrovnaná.
- Z hlediska relativního významu podpory vyjádřené výší finanční dotace v přepočtu na 100 obyvatel dominuje Olomoucký kraj (305 Kč/na obyvatele), následuje Zlínský kraj (298 Kč/obyvatele), nejmenší hodnoty jsou u kraje Moravskoslezského (146 Kč/obyvatele).
- Nejvyšší průměrnou dotací na 1 projekt vykázal za sledované období Zlínský kraj (20,6 mil. Kč), nejnižší potom Jihomoravský kraj (12,5 mil. Kč). To signalizuje do jisté míry dosavadní „filosofii“ v jednotlivých krajích - na jedné straně výběr většího počtu „levnějších“ projektů (Jihomoravský kraj), na straně druhé koncentrace na menší počet „strategičtějších“ a „dražších“ projektů (Zlínský kraj). Situace se však pravděpodobně brzy změní, neboť některé kraje připravují schvalování strategických (drahých) projektů.
- Zajímavé je také regionální rozložení úspěšných žadatelů projektů z měst a venkovských obcí. Až překvapivý je vysoký podíl měst, celkově získala téměř 61 % ze všech projektů. Z hlediska přidělených finančních dotací je podíl ještě vyšší – kolem 70 %. Nejnižší podíl vykazoval v polovině roku 2010 kraj Olomoucký (50 %) a Zlínský (58 %). To celkově neodpovídá relativnímu významu měst na celkové atraktivitě středisek cestovního ruchu. Určité vysvětlení můžeme hledat v náročnosti přípravy a podání projektových žádostí pro menší obce, resp. v účinnějším „lobingu“ měst při získávání dotací.

- Největší počet a finanční dotace na projekty zaměřené na tvorbu produktů cestovního ruchu a jejich marketing schválil dosud Jihomoravský kraj - celkem 47 projektů z celkových 68 projektů (69 %) v celkové dotaci 192 mil. Kč (44,8 % ze 4 moravských krajů).
- Významné diference a rozdílnou filosofii ukazuje také regionální přehled projektů podpory ubytovacích zařízení. I zde doposud dominuje Jihomoravský kraj - 41 projektů z celkových 107 projektů (38,3 %) s dotací 635 mil. Kč (36,3 %). Se značným významovým odstupem následuje Zlínský kraj - 21 projektů (19,6 %) s celkovou dotací 432 mil. Kč (24,7 %).
- Ve výstavbě sportovně-rekreační infrastruktury a zařízení (celkem 120 projektů) byly nejagilnější především kraj Olomoucký (38), Zlínský (31) a Moravskoslezský (34 projektů). Hlavní pozornost se soustředila na podporu sportovně-rekreační infrastruktury v horských střediscích v Beskydech a Jeseníkách, sportovně-rekreačních areálů a výstavbu koupališť. V Jihomoravském kraji se připravuje schválení projektů největšího wellness střediska na Moravě v Pasohlávkách u Novomlýnských nádrží (možná i lázeňského).
- „Nejštědřejší“ v podpoře muzeí a galerií, resp. společenských kulturních center pro cestovní ruch byl Olomoucký a Moravskoslezský kraj (81 % z celkové dotace ve výši 632 mil. Kč).
- Podpora kulturně-historických památek pro cestovní ruch do značné míry koreluje s jejich prostorovým rozmístěním. Nepřekvapí proto, že největší finanční dotace byly dosud schváleny projektům v Jihomoravském kraji (47 % finančních dotací c celkové částky 677 mil. Kč).
- Největšímu zájmu o výstavbu cyklostezek se těšil Zlínský (36 % z více jak 1 mld. Kč) a Olomoucký kraj (27 %).

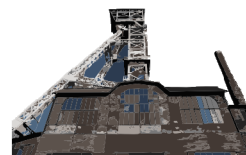
Konečné závěry a hodnocení tento příspěvek zatím nenabízí. Nebyly by příliš objektivní vzhledem k faktu, že ještě zbývá čerpání asi 1/3 plánovaných dotací, plánují se ještě také „strategické“ projekty. Teprve koncem roku 2013 bude celkový obraz objektivní.

Použité zdroje:

UNIVERSITAS
OSTRAVIENSIS

XXII SJEZD ČESKÉ GEOGRAFICKÉ SPOLEČNOSTI OSTRAVA 2010

Regionální operační programy NUTS II a jejich prováděcí dokumenty pro období 2007-2013.

Schválené projekty v rámci výzev jednotlivých Regionálních operačních programů (říjen 2007 - červenec 2010, seznamy příjemců podpory z fondů EU).

VYSTOUPIL J., HOLEŠINSKÁ A., KUNC J., ŠAUER M. (2007): Metody pro tvorbu strategických a programových dokumentů cestovního ruchu. Brno: ESF MU. 113 s. + přílohy.

VYSTOUPIL, J., ŠAUER M.: Kvantifikační analýza potenciálu cestovního ruchu regionu NUTS II Jihovýchod. Výzkumná studie pro ÚRR Jihovýchod. Brno 2009. 55 s.

VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M.: (2010): Analýza a zhodnocení veřejné podpory cestovního ruchu z Regionálních operačních programů v České republice v období 2007-2009. In: Zmírňování regionálních disparit rozvojem cestovního ruchu a vlivy současné hospodářské krize. Sborník vědeckých příspěvků (v rámci projektu WD-37-07-2). Brno: VŠH v Praze. s. 62-81.

Přílohy:

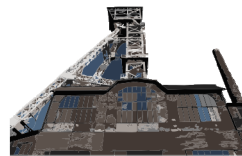
Tab. 3 : Počty schválených projektů na podporu rozvoje cestovního ruchu v ROP NUTS II ČR říjen 2007 – červen 2010

Kraj/typ projektu	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	Celkem	%	průměrná cena projektu v mil. Kč
produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace	47	10	6	5	68	14,4	6,3
ubytovací zařízení	41	22	21	23	107	22,6	16,3
sportovně-rekreační infrastruktura	17	38	31	34	120	25,4	20,5
muzea, galerie	6	16	4	9	35	7,4	18,1
kulturně-historické památky pro cestovní ruch	12	7	4	8	31	6,6	21,8
cyklostezky, lyžařské trasy	25	28	17	16	86	18,2	12
lázeňská infrastruktura	1	3	1	2	7	1,5	11,3
rozhledny	3	1	1		5	1,1	4,3
ZOO	1		1	1	3	0,6	47,3
Turistická informační centra	2	3			5	1,1	23,2
technická infrastruktura pro cestovní ruch	2	2		2	6	1,1	30,6
Celkem	157	130	86	100	473	100	15,9

Zdroj: Regionální rady ROP (seznamy příjemců podpory), vlastní analýzy

Tab. 4: Dotace schválených projektů na podporu rozvoje cestovního ruchu v ROP NUTS II ČR říjen 2007 - červen 2010 (v mil. Kč)

Kraj	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	celkem	%
produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace	191,717	68,64	70,565	98,575	429,497	5,7
ubytovací zařízení	634,726	311,315	431,868	369,665	1747,574	23,2
sportovně-rekreační infrastruktura	363,461	825,766	662,411	611,375	2463,013	32,8
muzea, galerie	66,13	249,688	51,593	264,35	631,761	9
kulturně-historické památky pro cestovní ruch	318,285	120,903	133,716	104,01	676,914	9,1

cyklostezky, lyžařské trasy	198,736	279,944	366,218	184,319	1029,217	13,7
lázeňská infrastruktura	2,227	43,721	14,241	19,603	79,792	1,1
rozhledny	7,425	5,465	8,594		21,484	0,3
ZOO	45		29,325	67,57	141,895	1,9
turistická informační centra	77,069	34,555			111,624	1,5
technická infrastruktura pro cestovní ruch	58,846	15,536		109,58	183,962	2,4
Celkem	1963,622	1955,533	1768,531	1829,047	7516,733	100

Zdroj: Regionální rady ROP (seznamy příjemců podpory), vlastní analýzy

Podpora cestovního ruchu z Regionálních operačních programů 2007 - 2010

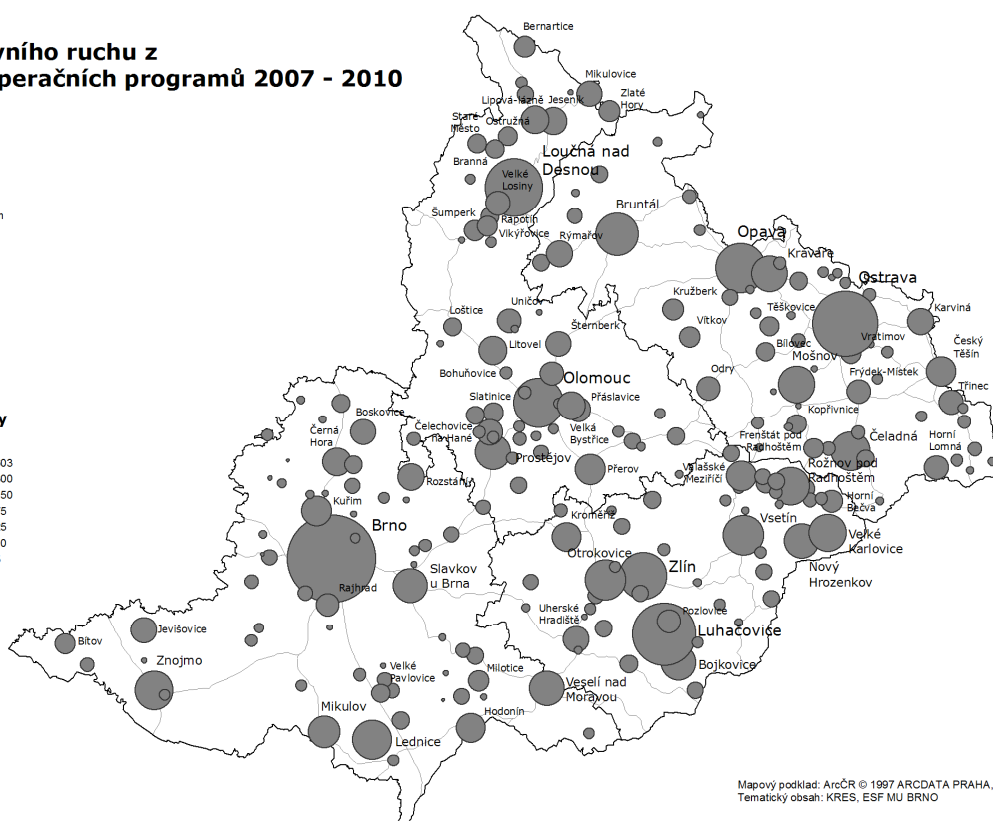
Celková podpora

1:1 550 000

Zdroj dat: ÚRR

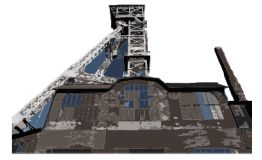
0 10 20 30 40 km

Objem podpory (v mil. Kč)

Mapový podklad: ArcCR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: KRES, ESF MU BRNO

Kartogram 1

Podpora cestovního ruchu z Regionálních operačních programů 2007 - 2010

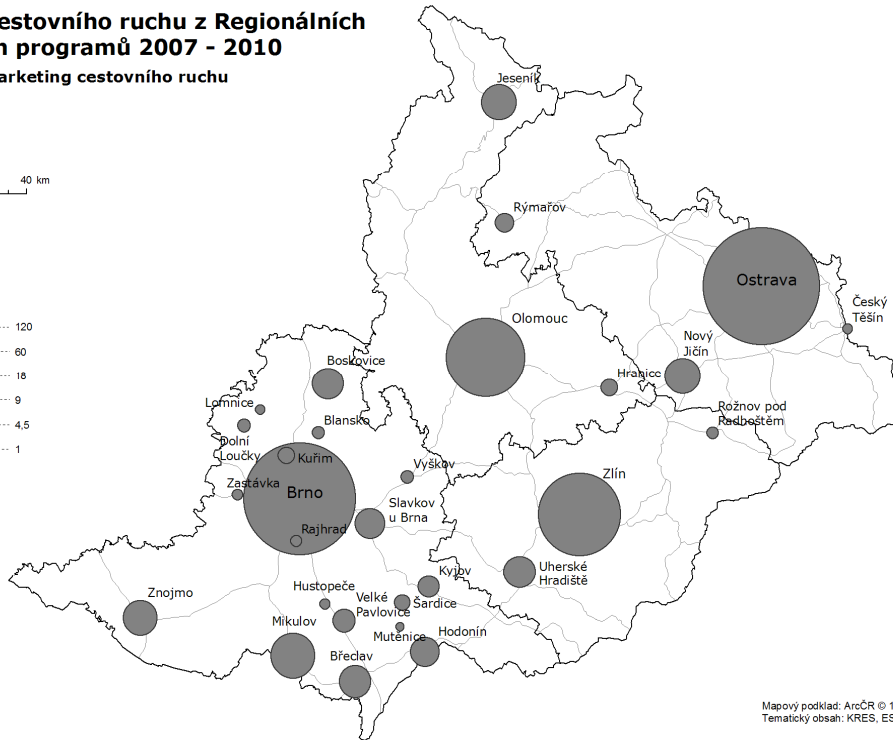
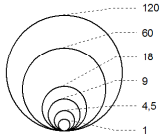
Produkty a marketing cestovního ruchu

1:1 650 000

Zdroj dat: ÚRR

0 10 20 30 40 km

Objem podpory
(v mil. Kč)

Mapový podklad: ArcCR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: KRES, ESF MU BRNO

Kartogram 2

Podpora cestovního ruchu z Regionálních operačních programů 2007 - 2010

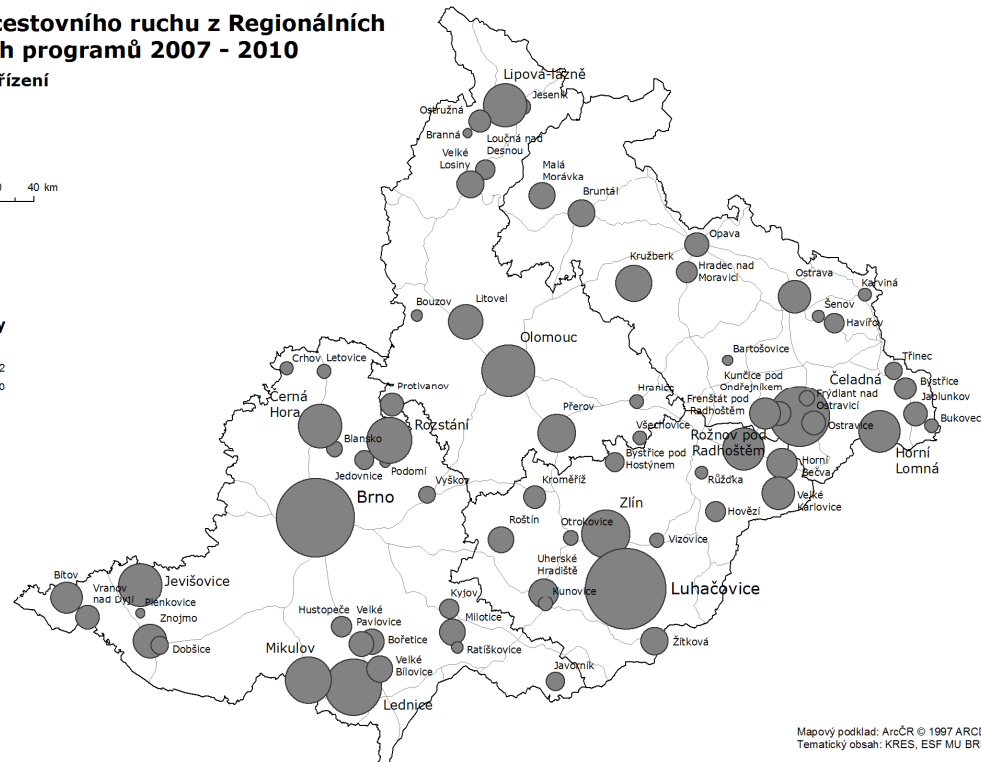
Ubytovací zařízení

1:1 650 000

Zdroj dat: ÚRR

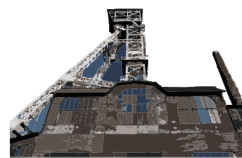
0 10 20 30 40 km

Objem podpory
(v mil. Kč)

Mapový podklad: ArcCR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: KRES, ESF MU BRNO

Kartogram 3

Podpora cestovního ruchu z Regionálních operačních programů 2007 - 2010

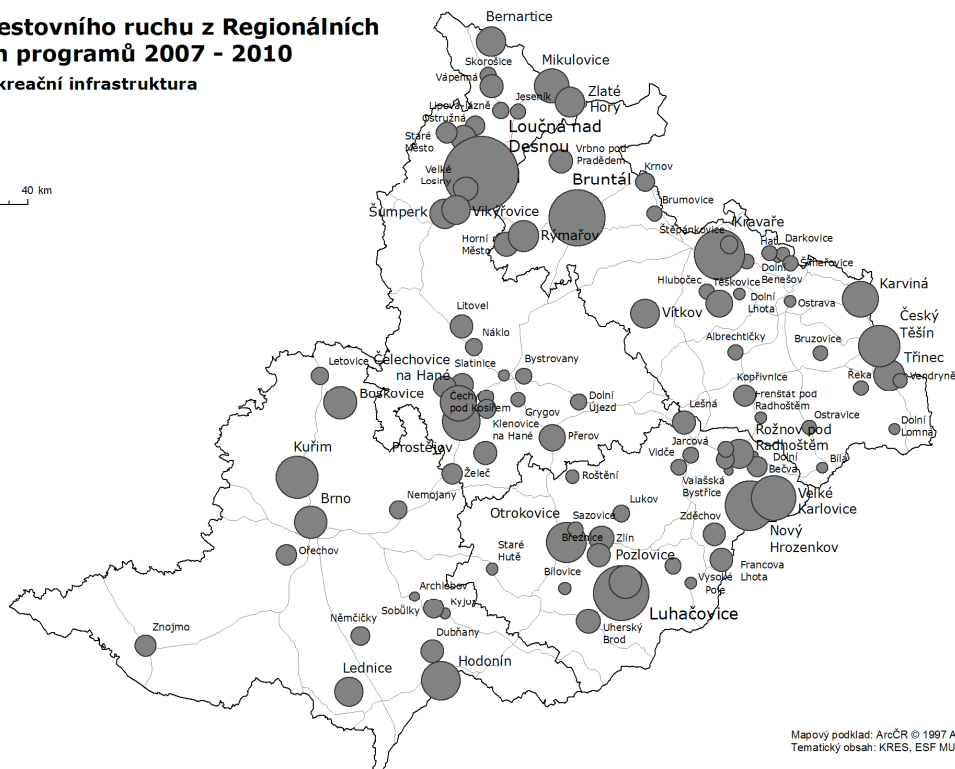
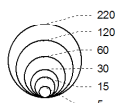
Sportovní-rekreační infrastruktura

1:1 650 000

Zdroj dat: ÚRR

0 10 20 30 40 km

Objem podpory (v mil. Kč)

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: KRES, ESF MU BRNO

Kartogram 4

Podpora cestovního ruchu z Regionálních operačních programů 2007 - 2010

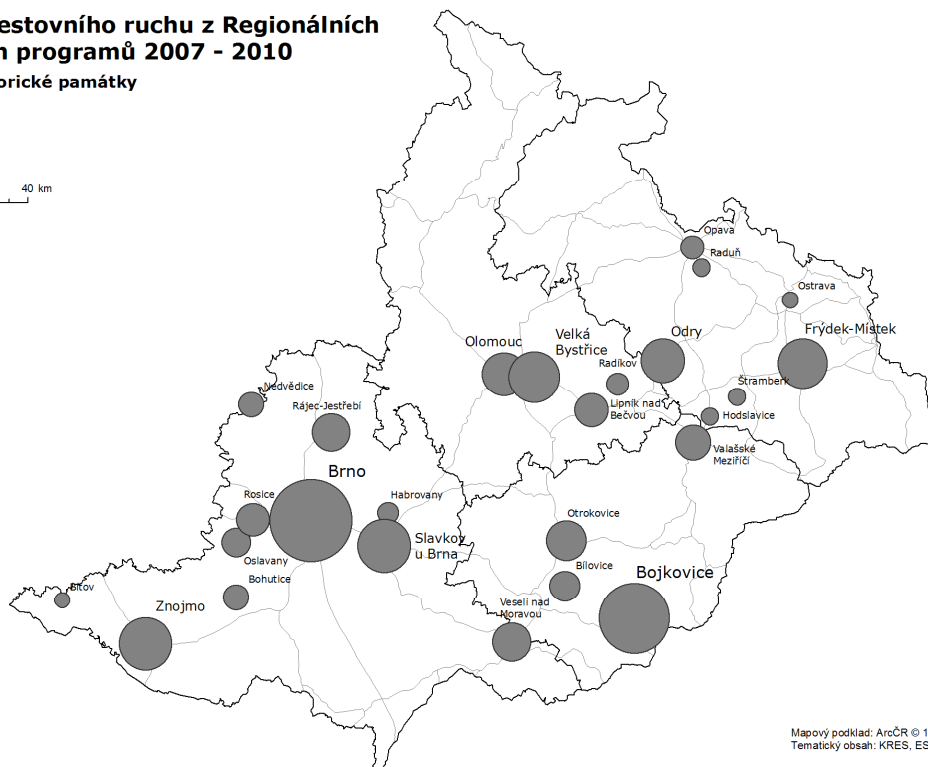
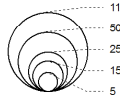
Kulturně-historické památky

1:1 650 000

Zdroj dat: ÚRR

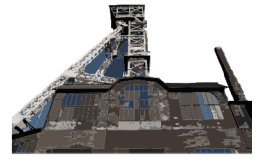
0 10 20 30 40 km

Objem podpory (v mil. Kč)

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: KRES, ESF MU BRNO

Kartogram 5

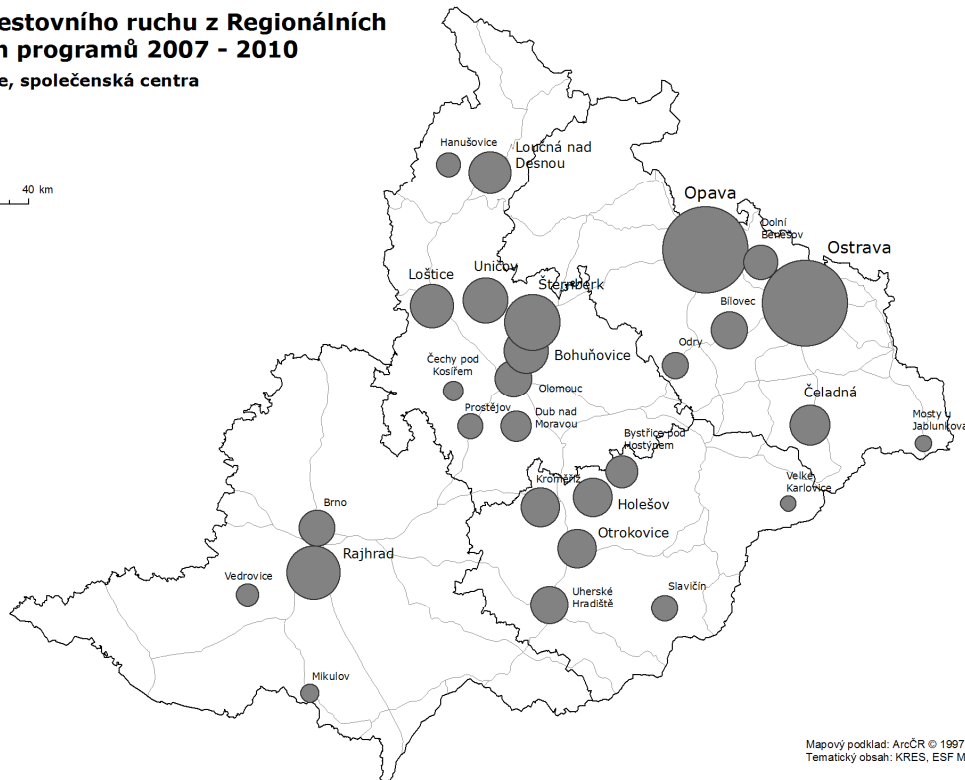
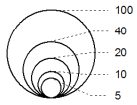
Podpora cestovního ruchu z Regionálních operačních programů 2007 - 2010 Muzea, galerie, společenská centra

1:1 650 000

Zdroj dat: ÚRR

0 10 20 30 40 km

Objem podpory
(v mil. Kč)

Mapový podklad: ArcCR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: KRES, ESF MU BRNO

Kartogram 6

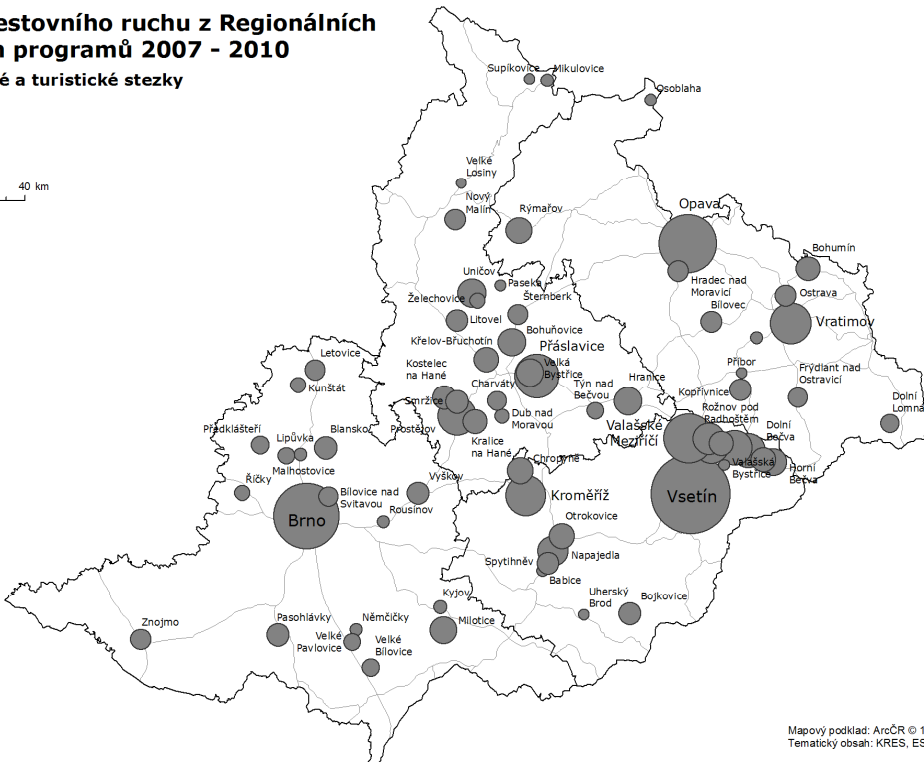
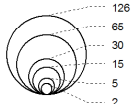
Podpora cestovního ruchu z Regionálních operačních programů 2007 - 2010 Cyklo, lyžařské a turistické stezky

1:1 650 000

Zdroj dat: ÚRR

0 10 20 30 40 km

Objem podpory
(v mil. Kč)

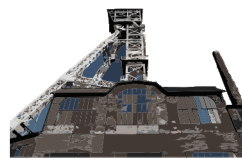

Mapový podklad: ArcCR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: KRES, ESF MU BRNO

Kartogram 7

XXII SJEZD
ČESKÉ GEOGRAFICKÉ SPOLEČNOSTI
OSTRAVA 2010

Adresa autorů:

Jiří Vystoupil, Martin Šauer
Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity
Lipová 41a
Brno
jiri.vystoupil@econ.muni.cz
martin.sauer@econ.muni.cz